Ex-
Libris
Biblioteca
Central
de la
Diputación
Provincial
Barcelona

TOMÀS GARCÉS

EL SOMNI

Les Edicions d'Art

BARCELONA

1927

EL SOMNI

OBRES DE TOMAS GARCÉS

Vint Cançons (poemes) — 1922 — (3.ª edició).
L'ombra del lledoner (poemes) — 1924 — (2.ª edició)
Maria Chapdelaine, de Louis Hémon. — (Versió catalana). — 1926. — Bibliot. Literària.
Records d'infantesa, de Mistral. — (Versió catalana). — 1926. — Col. Popular Barcino.
Paisatges i lectures (articles). — 1926. — Col. "Prosa i Vers".
Les cent millors poesies humorístiques de la llengua catalana (Antologia. En col-laboració amb Marsal Olivar). — 1926. — "Els Nostres Clàssics".
El Somni (poemes). — 1927.

EN PREPARACIO:

La nit de Sant Joan (poema).
Notes per a una antologia (crítica).
Antologia de la poesia catalana moderna (en col-laboració amb J. M.ª Capdevila).

TOMÀS GARCÉS

EL SOMNI

Les Edicions d'Art

BARCELONA

1927

R. 394.309

La primera edició d'aquest llibre es compon de: 7 exemplars en paper Japó, fora de comerç, marcats amb les lletres A a G; 15 exemplars en paper de fil Guarro, numerats del 1 al 15; i 500 exemplars en paper verjurat.

83-8º 13332

833.5«19» Gar

ALS MEUS PARES

LA ROSA I EL LLORER

EL SOMNI

Blanca venies en la nit. La seda
era cinyell de la teva beutat.
Afeixugaves un braçat
de roses damunt de la seda.

Hi havia en els teus cabells
ombres i lluors amagades.
Dues estrelles atiades
enfosqueïen tos cabells.

Blanc i rosat era el teu cos,
amada, dins la nit encesa.
Com sentia l'embriaguesa
de les cent roses tendres del teu cos!

O somni llunyà! T'esvaíes,
boira desfeta, vel morat.
Amb la primera claredat
de l'alba, somni, t'esvaíes.

Aquella gràcia fugitiva
deixà entre flames mon cor pres:
ai, que no mor la sentor de les roses
i duc als llavis el record d'un bes,
talment la pols daurada d'un ala fugitiva!

CANYAR FLORIT

Canyar florit, o selva dels meus somnis!
Tota la nit tremola dolçament,
presa en el prim fullatge que la lluna
lliga amb trenyines pàl.lides d'argent.

Fresc ombradiu, llisquent riera clara;
melangia: sentor
de terra molla; herbei gemat. Les canyes
fan un sostre de somni travessat de claror.

Fullatge verd teixit amb lluna,
o, recer car
al peu dansaire de les fades roses
i al ventijol del mar!

Juguen les fades en la terra molla;
la terra apaga el lleu anar i venir.

El ventijol besa les fulles
i la menta oblidada del camí.

Recer diví. Fullatge verd i lluna;
palpita l'ombra clara del record
com la gavina blanca
damunt l'aigua quieta i dormida del port.

Canyar florit de lluna, o, xarxa del meus som-
[nis!
Fullatge prim lligat amb fils d'argent.
No enyores la lluor de l'estelada
ni el llambrar de les aigües ni l'abrivall del vent:
serves encar la recordança
de l'esguard clar i el llavi ardent?

LES TRES BESADES

Si ton front pogués besar
(poc a poquet les ombres creixien)
un cinyell t'iria fent
amb murtra i roses la posta.

Si gosés besar-te els ulls
(poc a poquet l'estel decantava's)
volaria el rossinyol
a portar-te tarongina.

Si en ton llavi poso el meu
(poc a poquet venia la lluna)
brandarien en la nit
diamants les oliveres.

JOC D'INFANT

— Vina, vina, esquerpa, pampenella d'or,
fada del barder i l'herba cremada:
què dirà l'estel quan el fongui l'alba?
— T'estimo, t'estimo, t'estimo.

— Conta'm ben baixet, pampenella d'or,
al recer petit de les teves ales:
què diu el xiprer quan el bressa l'alba?
— T'estimo, t'estimo, t'estimo.

— I a la meva orella, pampenella d'or,
quina remor feia la conquilla pàl.lida
quan el seu cinyell desnuava l'alba?
— T'estimo, t'estimo, t'estimo.

PASSERA SOBRE EL MAR

Amor, faré una passera
  damunt de la mar.
La pedra llisca lleugera
  damunt de la mar.
Mon braç l'ha tornat alada.
Vola, que l'ombra morada
no sigui xarxa parada
  damunt de la mar.

Si la gavina s'acosta
  fes via, brunzent.
Pedra, si és roja la posta,
  fes via, brunzent.
No et torbi l'escull, esquiva
l'abraçada fugitiva
del dofí. Sageta viva,
  fes via, brunzent.

El mar té camins de fada,
blanc i rosa, Amor.
Els feia la pedra alada,
blanc i rosa, Amor.
Ves-hi, peu nu, rosa vera.
Oreig damunt la passera,
amb la teva mà lleugera
cull l'estel, Amor.

PONTE VECCHIO

Som a la borda gràvida d'una nau somniosa.
L'Arno, verd de maragda i polsim de xiprer,
tèrbol com un mirall humit d'alè, s'atura
de cara al cel que solca un sol ocell lleuger.

Amor, en quina mar tan dolça fem estada!
Cruixen, en el silenci, les fustes de la nau.
I l'esmolat timó reposa. Veles blanques
immòbils: amoroses us desmaia el cel blau?

Encís del Ponte Vecchio. Quin miratge ens pre-
[nia!:
el pont com una nau, quieta mar el riu.
El nostre cor, joiós, vagarós, sospirava.
I un gallaret de festa vèiem, enllà d'enllà,
flotar sobre la boira com un estel molt viu.

CANÇÓ DE LA ROSA

O, rosa rosada,
somriure del maig,
sentor que embriaga
dessota el cel blau.
Te bressen les aures
amb sos fins ventalls.
"Bonica és la rosa,
més bonic el ram."

Rosa de cent fulles,
estel moll i viu
sota la rosada
fresca del matí,
amagada brolles
vora el viarany.
"Bonica és la rosa,
més bonic el ram."

Rosa, rosa, rosa,
clara roentor,
baume de la selva,
rossinyol del bosc:
quina dea esquiva
son alè et donà?
"Bonica és la rosa,
més bonic el ram."

La bardissa fosca
és el teu recer,
la riera clara
ta sentor nodreix.
Són a prop les fulles
primes del canyar.
"Bonica és la rosa,
més bonic el ram."

On és la petjada
de l'alat peu nu?
El roser va néixer,
sense por d'abrulls,

lla on la dolça planta
nua se posà.
"Bonica és la rosa,
més bonic el ram."

Et bressen, o, rosa!,
les aures del maig.
Serves l'ombra dolça
d'un diví besar.
Lla on el bes floria
el roser brollà.
"Bonica és la rosa,
més bonic el ram."

ORENETES D'ABRIL

Sospirs que ratllen el cel,
coet perdut, cendra i flama,
sageta que sap on va,
gallaret de l'esperança.
Ai, orenetes d'abril!

La nau a dintre la mar,
del vostre neguit s'afina.
Lligaven el vent les flors,
les flors de l'alba neixien.
Tots els camins de la mar
llisos i sense cruïlles.
Ai, orenetes d'abril!

Sou el bon dia i l'adéu,
orenetes. L'herba verda,
el fenc humit i el bruc alt
espien la primavera.
Vindrà amb els seus rossinyols
o una nit amb les estrelles?
Ai, orenetes d'abril!

Ara l'arbre de l'amor
es bada com un rosa.
Orenetes, no l'heu vist?
Fa una ombra segura i sola
damunt l'herbei tremolós.
Sentiu el cucut com plora?
Ai, orenetes d'abril!

Ai, orenetes, quin és
l'alè secret que us comanda?
Sospirs amb plomes d'ocell,
qui us duia i se us emportava?
Quantes primaveres breus
us han tingut per campana!
Ai, orenetes d'abril!

Sé els llavis que us han besat
i el doble verí que us daven.
Amagadet el guardeu
en el recer de les ales:
a l'ala dreta el desig;
a l'esquerra l'enyorança.
Ai, orenetes d'abril!

EL ROSSINYOL

Canta, canta, rossinyol,
fes ben curta la volada.
Branca fina de llorer
et serà vall i cabana.
Canta, rossinyol,
ocell,
que l'estrella és alta.

Ai, que és alta, rossinyol,
l'estrella de plata!
L'han encesa tants de vents
i ha fugit de tantes albes!
Canta, rossinyol,
ocell,
que l'estrella és alta.

Qui seguí son pas esquiu?
Qui la fon, quan la rosada
posa llàgrimes d'infant
a les flors més amagades?
Canta, rossinyol,
ocell,
que l'estrella és alta.

L'alba clara fon l'estel,
i trenquen sos dits de fada,
pels camins, el fil d'argent
que paraven les aranyes.
Canta, rossinyol,
ocell,
que l'estrella és alta.

De tan alta ja no es veu.
Ai, que tot sospira i calla!
El xiprer vora el llorer
es bressa com una palma.
Canta, rossinyol,
ocell,
que l'estrella és alta.

Però el cant del rossinyol
és el diamant de l'alba.
És roent com un estel
i trèmul com una flama.
Canta, rossinyol,
ocell:
en el teu bec gira ara,
molí de vent del desig,
una estrelleta de plata.

EL RIU

Entre joncs de melangia,
plenes de capvespre ombriu,
processó de cada dia,
passen les aigües del riu.

De quines fonts regalades
a la muntanya han brollat?
Quin delit les ha cansades
cenyint-les de soledat?

Soledat, o roca dura
a l'ocell i al tamariu!
— L'ocell mor, la flor no dura —
diuen les aigües del riu.

I amb una angúnia que plora,
esclaves, lentes se'n van.
El riu és camí i alhora
s'afadiga caminant.

BIBLIOTECA

Com un pobrissó que vaga,
tremolós, cercant caliu,
prop del bosc que les amaga
passen les aigües del riu.

Vull oblidar l'amarguesa
que munta del seu afany
I sota la posta encesa
seran el meu viarany.

Irà, lleugera, ma passa
sobre el camí fugitiu.
I en un cel de satalia
hi haurà l'ocell que no mor
i la flor que no es mustia
vora les aigües del riu.

EL VEL MORAT

HIMNE

Com les ales d'un somni la vostra nau s'acosta,
Jesús. Veles d'argent,
pals d'or i cofes enramades guarden
el Pa i el Vi que el vostre amor encén.
Jo sóc, infant, un nàufrag a qui la fam sotjava.
Vós, — o, misteri! — m'heu volgut nodrir.
Dringui mon cor ennuegat de joia
com la campana clara del matí.

CANÇÓ DE NADAL

La mar és ampla i el vent fred.
El cel humit de l'estelada.
Nit de Nadal! A cada llar
els homes ploren del miracle.
A cada llar
devora el foc canten les mares.

El mariner guaita amb delit.
Nit de Nadal és nit de joia!
La boira enterboleix els ulls
i, enllà, vacil.la la farola.
Davant els ulls
la mar quieta i negra s'obre.

Ai, quines celles i quin front
rera l'espurna de la pipa!
Nit de Nadal en mig del mar
poc que serà nit d'alegria.

En mig del mar
són lluny els cants i la carícia.

Però el miracle és fet per tot
i aquell plor dolç omple la terra.
Vora les cofes, dalt dels pals,
s'ha anunciat la meravella.
A dalt dels pals,
la flama de Sant Telm encesa!

LES ESTRELLES DE NADAL

— Pastors, en la cova freda,
l'Infant és nat. —
I les arbredes tremolen
obrint-los pas.
Trèmula es torça la branca
sota la joia dels cants.
Ai, pastors, desensonyeu-vos,
es deixonden els ramats;
fins l'alba, de lluny, s'acosta
amb la seva claredat.
Dalt del cel, com pal.lideixen
les estrelles de Nadal!

Els pastors per les collades
via faran;
en la nit clara travessen
comes i valls.
Els ocells a voladúries
el miracle van cantant:
— A dins de la cova freda
l'Infant, d'una Verge, és nat. —

— Li donaria la vida
si la volgués abastar —
diu el pastor. Xais i guilles
s'ajunten en un ramat.
I l'alba en el cel esborra
les estrelles de Nadal.

Les estrelles espurnegen
del vent glaçat.
Aquesta nit és de vetlla,
nit de Nadal.
Del cel estant les estrelles
el miracle han espiat.
I llisquen meravellades
damunt els marges nevats
i cremen com una llàntia
en les naus, a cada pal.
Menen la passa perduda
pels boscos d'espès brancam.
I d'una a una, a la cova,
vora la Verge i l'Infant
s'arreceren — és tan freda
la nit! —
les estrelles de Nadal.

CANÇÓ DE BRESSOL DE LA VERGE

Quin vent més fred! L'estrella alta
llu tremolant.
Contra el meu pit la teva galta,
dorm mon Infant.
Que el món glaçat no t'encomani
la seva pobra tremolor.
Dorm, mon infant, dormiu, Senyor.

El vent que allisa l'herba freda
o la remor
de les esquelles a la cleda
se us han endut el sòn, Senyor?
Dormiu, Senyor:
en cloent l'ull us vetllaria
l'estel que és sang i diamant.
Dorm, mon Senyor, dormiu, infant.

O, tresor meu! Potser us deixonda
la meva llàgrima lliscant?
Em sento una punxada fonda
a dins del cor. Dormiu, infant;
que les espines que us coronen
es tornin blana tebior.
Dorm, mon infant; dormiu, Senyor.

ORACIÓ

O, Verge de l'Infant i la rosa espellida!
ens guiareu del paradís estant?
Que si collim les roses de la vida
no punxin les espines a l'Infant!

EL CAMI DE SIENA

Giravolta, Fra Masseu,
oreneta enlluernada.
Sant Francesc, el pobrissó,
dolçament li ho comanava.
—Giravolta, que sabrem
on hem de menar la passa.
Quan s'enforquen els camins
hi ha perill de fer marrada.
Giravolta, Fra Masseu,
que Déu trii per nosaltres.—

Florència, plena de flors,
i Arezzo, vila manyaga,
a la fi de dos camins,
en l'entreforc, s'ajuntaven.
Però hi ha un tercer camí
ple d'espines solitàries:
si moradeja amb el card
tremola amb les argelagues.
Camí de Siena, camí
de la ciutat barallada!

—Ai, atura't Fra Masseu!
Cap a on mira ta cara?
Aquest camí seguirem!—
I mentre fina la tarda
el Sant i el frare se'n van.
I Siena no els esperava!
Déu apaivagarà el foc
de la guerra amb l'aigua mansa
de l'amor. Amunt, amunt
els dos homes se n'anaven.

Lluny, el clap dels castanyers,
tan verd, s'esborra amb la tarda.
I al cel apunta un estel
com la punta d'una espasa.
Es l'espasa de l'amor
que les ferides embauma:
la fulla de diamant
i el pom de maragdes clares.
Només els braços d'un Sant
gosarien de brandar-la.
Sant Francesc i Fra Masseu
camí de Siena marxaven...

ELEGIA

Pobres morts, sota la pluja!
Ara el bressa sospirant,
nus com són, la terra nua.
Els sospirs i un fumerol
blavenc al cel pàl.lid pugen.
Un àngel els desfarà
entre els vidres de la pluja.

El xiprer, somni glaçat,
i el vinyar, fresca corona,
sentinelles del repòs,
l'antiga recança ploren.
Plora la pluja. Xiprer:
on ha fugit la teva ombra?
Seràs, quan te mogui el sol,
ala lligada que vola?
Però el sol ha rodolat,
apagat, sota la pluja!

Els morts van dintre un vaixell
tenebrós, sense lluernes;

travessen la freda mar
sembrada de veles negres.
Oh, mar de la solitut!
Cau la pluja, xarxa espessa.
I diu la remor del vent:
pobres morts, sota la pluja!

Punxa la volta del cel
el vol de la cogullada.
Si fa adéu al pàmpol verd,
el xiprer li obre les branques.
Què cantes, petit ocell?
què dius que la terra calla
i s'atura de bressar?

—Vinya verda, llenca blava
de la mar, rama d'argent,
la pluja de veure'us canta.—

Canta l'ocell; dalt del cim
s'esberla la clariana.
Torna a ser daurat el món;
al marge la flor es decanta.
Però se sent el glatir
dels morts, llur plor sense llàgrimes,
colgat en la terra molla.

ASSIS

—Sant Francesc, deu-me la mà,
que potser me perderia.—
Si muntanya amunt fem via
deixarem Assís enllà.

En el marge, tremolós,
el darrer bri de ginesta.
En el cel, llac somniós,
les campanes de la festa.

Veurem la plana d'argent
que el xiprer fosc esbocina.
I el riu daurat i llisquent,
trèmula ferida fina.

Oh, Sant, la Roca Major,
el guaita d'Assís, es dreça.
Els bous blancs del llaurador
obren el solc sense fressa.

Esglésies i catedrals
són fogueres abrandades.
S'hi coneixen les senyals
— cendra gris — de les anyades.

—Sant Francesc, deu-me la mà,
que potser me perderia.—
El Sant té un somriure clar.
I si ara un ocell fugia
li feia adéu amb la mà.

NOTES

NOTES

JOC D'INFANT, pàg. 25. — Pampenella. Així vaig sentir que anomenava la llagosta un infant de Selva de Mar.

EL RIU, pàg. 51. — "Les rivières sont des chemins qui marchent et qui portent où l'on veut aller" (Pascal).

ORACIO, pàg. 73. — A la Madona del Gran Duc, de Rafael.

TAULA

LA ROSA I EL LLORER

Pàg.

El Somni 13
Canyar florit 17
Les tres besades 21
Joc d'infant 25
Passera sobre el mar 29
Ponte Vecchio 33
Cançó de la rosa 37
Orenetes d'abril 43
El rossinyol 47
El riu 51

EL VEL MORAT

Himne 57
Cançó de Nadal 61
Les estrelles de Nadal 65
Cançó de bressol de la Verge 69
Oració... 73
El camí de Siena 77
Elegia 81
Assís... 85
Notes 89

DIPUTACIÓN PROVINCIAL
DE BARCELONA

12.

BIBLIOTECA CENTRAL

Reg. 394,309
Sig. 833.5
419 n Gar

BIBLIOTECA CENTRAL
83.8º
13332